

ดัชนีปริจเฉทในบทสนทนามบบกัณเองของผู้นคภาษาไทยกรุงเทพฯ

นายวัชรพล มุณนิมิตร



สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-718-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**DISCOURSE MARKERS IN CASUAL CONVERSATIONS
OF BANGKOK THAI SPEAKERS**

Mr. Watcharapon Booppanimit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-638-718-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ดัชนีปริจเฉทในบทสนทนาแบบกันเองของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ

โดย นายวัชรพล บุญมิตร

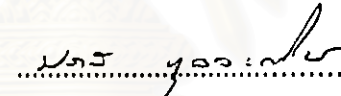
ภาควิชา ภาษาศาสตร์

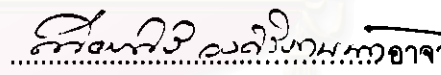
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี วงศ์วิภาณนท์


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี วงศ์วิภาณนท์)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน)

สถาบันวิจัยภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



วิชาพล บุพนิมิตร : ดัชนีปริจเจกในบทสนทนาแบบกันเองของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ
(DISCOURSE MARKERS IN CASUAL CONVERSATIONS OF BANGKOK THAI
SPEAKERS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.เพชรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 291 หน้า.
ISBN 974-636-718-8

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมดัชนีปริจเจกในการสนทนาแบบกันเองของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ พร้อมทั้งศึกษาหน้าที่ในปริจเจกของดัชนีปริจเจกแต่ละดัชนี โดยใช้กรอบทฤษฎีของ Deborah Schiffrin (1987) ข้อมูลที่ใช้เป็นบทสนทนาแบบกันเองที่ผู้ร่วมสนทนาเป็นผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ มีความยาวรวมทั้งสิ้น 60 นาที 20 วินาที

ผลการวิจัย พบดัชนีปริจเจกในข้อมูลทั้งสิ้น 61 ดัชนี แต่ละดัชนีอาจประกอบด้วยรูปดัชนีมากกว่าหนึ่งรูป และแต่ละรูปดัชนีอาจมีหลายรูปแปร ดัชนีปริจเจกทั้ง 61 ดัชนีนี้นำมาจำแนกได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ตามการแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบ 5 ระนาบของปริจเจก คือ ระนาบโครงสร้างเนื้อหา ความ ระนาบโครงสร้างผลิต ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม ระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และระนาบสถานะของเนื้อหา

ดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อหา มีจำนวน 21 ดัชนี ดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างผลิตมีจำนวน 3 ดัชนี ดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมมีจำนวน 10 ดัชนี ดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนามีจำนวน 24 ดัชนี และดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบสถานะของเนื้อหา มีจำนวน 3 ดัชนี ดัชนีปริจเจกส่วนใหญ่ยังทำหน้าที่รองในระนาบอื่นๆ นอกเหนือจากระนาบที่แสดงผลหน้าที่หลักด้วย

การจัดกลุ่มของดัชนีปริจเจกตามการแสดงผลหน้าที่หลักในระนาบของปริจเจก ทำให้เห็นระบบของดัชนีปริจเจกที่ผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ในการสนทนาแบบกันเอง

** ๘71๐๘๘
KEY WORD:

MINOR LINGUISTICS
DISCOURSE MARKERS / DISCOURSE / COHERENCE / FUNCTION

WATCHARAPON BOOPANIMIT: DISCOURSE MARKERS IN CASUAL CONVERSATIONS
OF BANGKOK THAI SPEAKERS. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. PEANSIRI
WONGVIPANOND, Ph.D. 291 pp. ISBN 974-838-718-8

This study aims at collecting discourse markers in casual conversations and at studying their functions in discourse, using the framework presented by Deborah Schiffrin(1987). The data used consist of 11 casual conversations, totalling 80 minutes and 20 seconds.

The analysis reveals 61 discourse markers, each with one or many variant. These markers can be classified into 5 groups according to their primary function on the five different planes in discourse; namely, the ideational structure, the exchange structure, the action structure, the participation framework, and the information state.

There are 21 discourse markers with primary function on the ideational structure. There are 3 discourse markers with primary function on the exchange structure. There are 10 discourse markers with primary function on the action structure. There are 24 discourse markers with primary function on the participation framework. There are 3 discourse markers with primary function on the information state. Most of these discourse markers also have secondary functions on other planes of discourse. Discourse markers on these five different planes show that there is a system of discourse markers to be used in casual conversation.

ภาควิชา..... ภาษาศาสตร์

สาขาวิชา..... ภาษาศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิติกร..... *Chai Jitk*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Peansiri Wongvipanond*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่อาจสำเร็จลงได้ หากปราศจากความช่วยเหลือและกำลังใจจากหลายท่าน อันจะเป็นสิ่งที่ขาดซึ่งอยู่ในความทรงจำของผู้วิจัยไปแน่นอน

บุคคลแรกที่ความขอบคุณและความซาบซึ้งใจของผู้วิจัยส่งไปถึง คือ คุณแม่ ผู้ให้ชีวิต ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด ทั้งยังช่วยพิมพ์และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ชรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ซึ่งได้กรุณาให้แนวความคิด รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันมีค่าสูงสำหรับการทำวิทยานิพนธ์นี้ และยังให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยืมเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร ถักขยธินาวิน ซึ่งได้กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณไพทศา มีสิทธิ์ นิตรผู้ประเสริฐ ซึ่งได้ให้กำลังใจ คำปรึกษา และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณปวีณา สุวิยะ เพื่อนผู้มีน้ำใจที่ได้เลือกให้ผู้วิจัยพิมพ์กรรณบัตรบันทึกเสียงมาใช้ในการบันทึกเสียงข้อมูลการสนทนา ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ หุจจุพร กัตินเรืองแสง และคุณปัทมา วสุวานนท์ เพื่อนซึ่งได้ทำงานร่วมกัน ที่เป็นทั้งคู่คิด ที่ปรึกษา และกำลังใจของกันและกันตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับกำลังใจมากมายจากเพื่อนทุกคนซึ่งไม่อาจถวายนามในที่นี้ได้ทั้งหมด และขอแสดงความสำนึกในบุญคุณของท้าวทุกคำ น้ำทุกหยด ซึ่งได้ค้ำกั้นเป็นแรงกายแรงใจ จนผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้โดยสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ต
สารบัญแผนภูมิ.....	ถ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	1
1.3 สมมติฐานในการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขตในการศึกษา.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	4
บทที่ 3 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	20
3.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอสิ่งข้อมูล.....	22
3.2.1 ชุดสัญลักษณ์แทนเสียง.....	22
3.2.2 ชุดเครื่องหมายและสัญลักษณ์ในการนำเสนอบทสนทนา.....	26
3.3 การคัดเลือกและรวบรวมดัชนีปีวจนเทศ.....	31
3.3.1 การศึกษาบทสนทนาด้วยวิธีวิเคราะห์ทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่ง การสื่อสาร.....	21
3.3.2 การคัดเลือกดัชนีปีวจนเทศตามเกณฑ์ของ Schiffrin (1987).....	39

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์หน้าที่ของดัชนีปริจเฉท.....	42
3.5 การตัดสินใจหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉท.....	43
3.6 ผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มดัชนีปริจเฉท.....	47
3.6.1 ภาพรวมของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ.....	48
3.6.2 ภาพรวมของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างผลัด.....	51
3.6.3 ภาพรวมของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างวงกรม.....	52
3.6.4 ภาพรวมของดัชนีปริจเฉทในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา.....	53
3.6.5 ภาพรวมของดัชนีปริจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหา.....	57
บทที่ 4 ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อความ.....	60
4.1 ตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ.....	63
4.2 การแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ.....	64
4.2.1 ดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความ.....	64
4.2.2 ดัชนีปริจเฉทแสดงการจัดโครงสร้างความ.....	87
4.3 สรุป.....	96
บทที่ 5 ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างผลัด.....	99
5.1 ตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างผลัด..	102
5.2 การแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างผลัด.....	103
5.3 สรุป.....	109

	หน้า
บทที่ 6 คัชนีปวีจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวิศวกรรม.....	112
6.1 ตำแหน่งในการปรากฏของคัชนีปวีจเฉทในระนาบโครงสร้าง วิศวกรรม.....	114
6.2 การแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัชนีปวีจเฉทในระนาบ โครงสร้างวิศวกรรม.....	117
6.3 สรุป.....	137
บทที่ 7 คัชนีปวีจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา.....	139
7.1 ตำแหน่งในการปรากฏของคัชนีปวีจเฉทในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา	141
7.2 การแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัชนีปวีจเฉทในระนาบ กรอบผู้ร่วมสนทนา.....	145
7.2.1 คัชนีปวีจเฉทแสดงบทบาทของผู้พูด.....	145
7.2.2 คัชนีปวีจเฉทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา.....	169
7.3 สรุป.....	183
บทที่ 8 คัชนีปวีจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบสถานะของเนื้อหา.....	186
8.1 ตำแหน่งในการปรากฏของคัชนีปวีจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหา	187
8.2 การแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัชนีปวีจเฉทในระนาบ สถานะของเนื้อหา.....	188
8.3 สรุป.....	197
บทที่ 9 สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	199
9.1 สรุปการวิจัย.....	199
9.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	203
9.3 ข้อเสนอแนะ.....	205
รายการอ้างอิง.....	207
ภาคผนวก.....	210
ประวัติผู้เขียน.....	291

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ระบบหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาทิเบต(Tingsabadh and Abramson:1993).....	24
ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์หน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัมป์นีปรีจเฉกด้วยการเปรียบเทียบเศษส่วน(pattern)ของการแสดงหน้าที่....	45
ตารางที่ 3 ภาพรวมของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบต่างๆของปรีจเฉก.....	59
ตารางที่ 4 ภาพรวมของการแสดงหน้าที่ของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้าง เนื้อความ.....	62
ตารางที่ 5 ภาพรวมของการปรากฏของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้าง เนื้อความ.....	65
ตารางที่ 6 ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัมป์นีปรีจเฉกใน ระนาบโครงสร้างเนื้อความ.....	98
ตารางที่ 7 ภาพรวมของการแสดงหน้าที่ของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้าง ผลิต.....	102
ตารางที่ 8 ภาพรวมของการปรากฏของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้างผลิต	104
ตารางที่ 9 ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัมป์นีปรีจเฉกใน ระนาบโครงสร้างผลิต.....	110
ตารางที่ 10 ภาพรวมของการแสดงหน้าที่ของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้าง วัจนกรรม.....	114
ตารางที่ 11 ภาพรวมของการปรากฏของคัมป์นีปรีจเฉกในระนาบโครงสร้าง วัจนกรรม.....	116
ตารางที่ 12 ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของคัมป์นีปรีจเฉกใน ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม.....	138

ตารางที่ 13	ภาพรวมของการแสดงหน้าที่ของดัชนีปริจเจกในระนาบกรอบผู้ร่วม สนทนา.....	142
ตารางที่ 14	ภาพรวมของการปรากฏของดัชนีปริจเจกในระนาบกรอบผู้ร่วม สนทนา.....	144
ตารางที่ 15	ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเจกใน ระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา.....	184
ตารางที่ 16	ภาพรวมของการแสดงหน้าที่ของดัชนีปริจเจกในระนาบสถานะของ เนื้อหา.....	187
ตารางที่ 17	ภาพรวมของการปรากฏของดัชนีปริจเจกในระนาบสถานะของ เนื้อหา.....	189
ตารางที่ 18	ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเจกใน ระนาบสถานะของเนื้อหา.....	198
ตารางที่ 19	ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักของดัชนีปริจเจกในบทสนทนาแบบ กันเองของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ในระนาบต่างๆของปริจเจก..	200
ตารางที่ 20	ภาพรวมการแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเจกใน บทสนทนาแบบกันเองของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ.....	202

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 รูปทฤษฎีปริจเจกของ Schiffrin(1987:25).....	11
แผนภูมิที่ 2 ระบบหน่วยเชิงสระเดี่ยวในภาษาไทย(Tingsabadh and Abramson:1993).....	23
แผนภูมิที่ 3 ตัวอย่างการจำแนกรูปคำขึ้นและรูปแปรของคำขึ้นปริจเจกแล้ว.....	47
แผนภูมิที่ 4 โอกาสที่ผู้พูดเลือกใช้คำขึ้นปริจเจก <u>เออ</u> <u>ครับ</u> <u>คะ</u> และ <u>ฮะ</u> ในการ กล่าวรับถ้อยคำอื่น.....	177

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย